

ИНФОРМАЦИЯ ОТНОСНО
**Оценка на резултатите от проекта „Оценка на риска от генетично
модифицирани организми в ЕС и Швейцария“**

На 17 февруари 2020 г. Европейският орган за безопасност на храните (ЕОБХ) получава от Европейската комисия искане да анализира резултатите, публикувани в доклада от проект „Оценка на риска от генетично модифицирани организми (ГМО) в Европейския съюз (ЕС) и Швейцария“



(*Risk Assessment of genetically engineered organisms in the EU and Switzerland* ” – RAGES) и да предостави на Комисията становище дали тези резултати съдържат информация, която дава основание на Панел ГМО да преразгледа своите становища относно безопасността на генетично модифицираните (ГМ) растения.

Проектът RAGES е тригодишен (2016 – 2019 г.) и разглежда оценката на риска от ГМ растения, която извършват ЕОБХ и неговият партньор Швейцария. Според резултатите от RAGES, публикувани в няколко доклада, в следните аспекти от европейската оценка на риска от ГМ растения са установени недостатъци:

- ✓ риск от толерантните към хербициди ГМ култури за здравето на животните и човека;
- ✓ подход, който се прилага при оценката на риска от ГМ растения, продуциращи инсектицидни протеини;
- ✓ оценка на риска от ГМ растения с променена хранителна стойност;
- ✓ оценка на риска от ГМ растения с повече от един нов белег/повече от една генетична трансформация;
- ✓ оценка на риска за околната среда от ГМ растения, които биха оцелели и биха се разпространили в нея;
- ✓ ГМ растения, получени чрез новите техники на генетичното инженерство.

След като разглежда и проучва задълбочено научните аргументи, изложени от екипа на проекта RAGES, ЕОБХ отбелязва в настоящия си технически доклад, че:

- Данните за агрономичните и фенотипните характеристики, както и за химичния състав на толерантните към хербициди ГМ растения се получават от полски изпитвания, при които ГМ растения са третирани с хербициди съгласно добрите земеделски практики и следователно тези изпитвания осигуряват представителни данни за осъществяване на сравнителния анализ;
- Всички възможни пътища за експозиция на нецелевите организми на култивирани ГМ растения се разглеждат задължително като част от оценката на риска от ГМ растения, включително продуциращите инсектицидни протеини. ЕОБХ анализира данните, касаещи нецелевите организми, като следва подхода, отчитащ значимостта на различните данни, прилага принципите и използва методите, налични към момента на оценката на риска;
- В документите на ЕОБХ с насоки се съдържат необходимите стратегии, принципи и изисквания към данните за извършване на цялостна и адекватна оценка на риска от ГМ растения с променен хранителен състав, използвани за получаване на храни/фуражи;
- Настоящият подход за оценка на риска от ГМ растения с няколко генетични трансформации е подходящ за идентифициране на рисковете за консуматорите (човек и животни). Освен това, ЕОБХ не счита, че дългосрочните проучвания върху животни, изхранвани с ГМ храни/фуражи за проучване на безопасността на ГМ растения, са винаги необходими;
- Подходът за оценка на риска за околната среда от ГМ растения, които могат да оцелеят и да се разпространят, е подходящ за целта и съответства на изискванията на законодателството на ЕС;
- В момента ЕОБХ прави оценка на приложимостта към оценката на ГМО, получени по новите техники за генетична модификация на съществуващите към момента документи, касаещи оценката на риска и мониторинга след пускане на пазара. Подходите за оценка на риска, прилагани при ГМ растения, се приемат за

подходящи за ГМ растения, получени чрез РНК интерференция (заглушаване на гени) без да е необходимо да се разработват специфични насоки.

Като цяло въпросите, повдигнати от RAGES, разкриват различна от тази на ЕОБХ гледна точка относно целите за защита и типовете данни и научни доказателства, необходими за процеса на оценка на риска от ГМ растения и получени от тях храни/фуражи.

Оценката на риска, която извършва ЕОБХ, е независима и прозрачна и предоставя научнообосновани съвети на управляващите риска относно здравните рискове и рисковете за околната среда вследствие употребата на ГМ растения. Според ЕОБХ, подходът му за оценка на риска и изискванията за данни са адекватни и достатъчни за оценката на риска от съществуващите ГМ растения и съответстват на европейското законодателство и на международно договорените стандарти.

Проучвания като тези, които са обект на проекта RAGES, допринасят за затвърждаване на подходите и насоките на ЕОБХ за оценка на риска или показват необходимост от актуализация – процеси, в които заинтересованите страни играят важна роля.

В заключение, ЕОБХ, който има повече от 20 години опит в оценката на риска от ГМ растения и непрекъснато следи научните постижения в областта на ГМО, счита, че окончателните доклади от проекта RAGES не съдържат информация, която да налага преразглеждане на неговите предишни научни становища относно ГМ растения. Ето защо, **ЕОБХ е на мнение, че неговите предишни заключения относно безопасността на ГМ растения остават валидни.**

Източник: EFSA (European Food Safety Authority), Gennaro A, Álvarez F, Devos Y, Fernandez Dumont A, Gómez Ruiz JÁ, Lanzoni A, Paoletti C, Papadopoulou N, Raffaello T, Waigmann E, 2020. Assessment of the outcomes of the project “Risk Assessment of Genetically Engineered Organisms in the EU and Switzerland” (RAGES). EFSA supporting publication 2020:EN-1890. 31 pp. <https://doi.org/10.2903/sp.efsa.2020.EN-1890>



Други научни становища и актуална информация от областта на здравето, хуманното отношение и благосъстоянието на животните, антимикробната резистентност, както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>

14.09.2020 г.

ИЗГОТВИЛ:

ГЛ. ЕКСПЕРТ, А. ДИМИТРОВА

ДИРЕКЦИЯ „ОЦЕНКА НА РИСКА ПО ХРАНИТЕЛНАТА ВЕРИГА“